

Afrika is meer dan hemel of hel

✎ BERT PLATZER

ONDERZOEK

🌐 WWW.DAAFBORREN.COM/THEBRIGHTCONTINENT

Oud-correspondent en schrijver **Daaf Borren** pleit voor een genuanceerdere kijk op Afrika. In zijn boek *Het continent van de toekomst* laat hij Afrikaanse jongeren aan het woord over hun land en hun kijk op de wereld. Daar kan Europa nog veel aan hebben.

Handen omhoog wie bij 'Afrika' denkt aan oorlog, honger en armoede. Niemand? Dan zijn het zeker beelden van paradijselijke kusten, ongerepte wildparken en eindeloze woestijnen die opborrelen? Precies deze zwart-witvisie op Afrika stelt Daaf Borren ter discussie in *Het continent van de toekomst*. In zijn boek laat hij Afrikaanse jongeren aan het woord over uiteenlopende thema's, zoals de klimaatverandering, migratie, delfstoffen en de invloed van Rusland en China.

Ook Borren had ooit een eenzijdige kijk op Afrika. 'Mijn interesse voor Afrika kwam op de middelbare school vanuit het gevoel dat ik mensen wilde helpen. Ik dacht dat iedereen in Afrika zat te wachten op de hulp van een barmhartige westerling. Dat beeld begon tijdens mijn studie in Groningen al te kantelen en is helemaal veranderd in de zeven jaar die ik als journalist over het continent heb gereisd. Voor veel Europeanen is Afrika nog steeds de hemel of de hel, maar ik zit ertussenin, in het grijze gebied. En dat is veel interessanter.'

Eurocentrisch

Dat Borren voor zijn boek alleen met jongeren sprak, hangt samen met de gemiddelde leeftijd in Afrika: die schommelt rond de twintig. 'Die jongeren zijn vrijwel allemaal met internet en een mobiele telefoon opgegroeid, net als wij. Ze zijn heel erg begaan met wat er in de wereld gebeurt en de gesprekken die ik met ze voer zijn ontzettend leerzaam. In het boek ga ik met ze in gesprek om van hen te horen hoe ze graag zouden zien dat de uitdagingen in hun land worden aangepakt. De conclusie van mijn boek is

ook dat we beter moeten gaan luisteren naar die jongelui. Ik hoop dat mensen na het lezen een andere bril opzetten als ze naar Afrika kijken. In het Westen kijken we namelijk heel eurocentrisch naar het globale zuiden en dus ook Afrika. Dan kun je zo'n continent niet goed begrijpen.'

Rwandese dictator

In Mali sprak Borren bijvoorbeeld met jongeren over de toenemende kritiek op het westen en Frankrijk in het bijzonder. 'In Afrika zijn ze de westerse betutteling een beetje beu. *Westsplaining* noemen ze dat. Dus dat wij ze voorhouden hoe ze hun democratie moeten inrichten en sancties opleggen als ze dat niet doen. Jongeren in Mali vertelden me dat het zwaaien met een Russische vlag eerder een stem tegen Europa is dan steun voor Poetin. En het zit veel Afrikanen dwars dat we Afrikaanse landen wel vragen om Poetins invasie in Oekraïne te veroordelen, maar de Rwandese dictator Paul Kagame de hand boven het hoofd houden als hij Oost-Congo binnenvalt.'

Afrikaanse fotografen en journalisten

Om een begin te maken met een gelijkwaardiger omgang met het Afrikaanse continent runt Borren sinds 2017 het platform The Bright Continent, waarop hij Afrikaanse fotografen, journalisten en schrijvers heeft verzameld. 'Nederlandse en Vlaamse ngo's die vaak westerse fotografen invliegen naar Afrikaanse landen probeer ik te koppelen aan plaatselijke fotografen en journalisten. Die kunnen het wat mij betreft net zo goed of zelfs beter dan wij.'

Daaf Borren (1989) behaalde aan de RUG een bachelor International Relations and Affairs, een master International Security en een minor Media and Journalism. Na zijn studie werkte hij zeven jaar als correspondent in Afrika voor onder andere *De Groene Amsterdammer*, *MO* Magazine*, *Al Jazeera* en *Radio 1*. Zijn boek, *Het continent van de toekomst. Jongeren over Afrika*, verschijnt 19 augustus bij Uitgeverij Pluim.

'In Afrika zijn ze de westerse betutteling een beetje beu'

Ook hoopt Borren in de toekomst Afrikaanse journalisten als correspondent naar Europa te kunnen halen. 'Die zijn er eigenlijk niet, maar dat zou heel interessant zijn. Wij zijn er wel om verslag te doen van de ellende in Afrika, maar ik zou ook wel eens willen zien hoe Afrikaanse correspondenten verslag doen van het kabinet dat Nederland heeft. Ik denk dat dat voor meer balans en gelijkwaardigheid zou zorgen.'

Op gelijkwaardige basis

En dat is iets waarbij volgens Borren niet alleen Afrika, maar ook Europa is gebaat. 'Zou het met Poetin in het oosten en Trump in het Witte Huis niet goed zijn om eens over de slotgracht die de Middellandse Zee is naar het zuiden te kijken hoe we elkaar kunnen versterken, op gelijkwaardige wijze? In Europa vergrijzen we en de beroepsbevolking in Afrika groeit alleen maar. De regenwouden in het Congobekken zijn onmisbaar voor de opslag van CO₂. Die kun je redden door op duurzame wijze met toerisme de welvaart te verhogen. Met zonne-energie kun je in Noord-Afrika veel energie opwekken en daarmee bijvoorbeeld groene waterstof voor Europa maken. Zo zijn er heel veel kansen voor onze continenten als we samen, op gelijkwaardige basis optrekken.'

VARIA

FOTO LEONI VON RISTOCK

De verliezers van onze huidige landbouw

Akkerbouwsystemen waren vroeger heel divers, met allerlei verschillende gewassen en daardoor een schat aan biodiversiteit,' vertelt ecoloog Raymond Klaassen van de Faculty of Science and Engineering. Maar boeren telen tegenwoordig nog maar een beperkt aantal gewassen, met alle gevolgen van dien voor de dieren die er leven. Hij onderzoekt welke aanpassingen boeren zouden kunnen doen zodat de grootste verliezers van onze huidige landbouw, zoals de veldleeuwerik, er beter van worden. Lees de drie artikelen over onderzoek naar duurzame landbouw aan de RUG – ook over een gezonde bodem en zelfredzame planten – op WWW.RUG.NL/3-DUURZAMELANDBOUW.